

Brungrön fältmätare, *Chloroclysta siterata*, en fjärilsart med avvikande övervintringsstrategi

[*Chloroclysta siterata*, a geometrid moth with a different hibernation strategy]

LARS IMBY

Att klara sig över vintermånaderna på våra breddgrader är ett svårt problem för alla organismer. Fjärilar och övriga insektsgrupper har funnit många lösningar på detta problem. En av de ovanligare strategierna är att övervintra som fullbildad fjäril. Bland exempelvis de cirka 1000 sk storfjärilar vilka förekommer i vårt land är det cirka 25, dvs bara 2,5 %, som nyttjar denna typ av övervintringsstrategi. Vanligen går de fullbildade fjärlarna av båda könen under sensommaren–hösten i diapaus, ofta efter näringsintag under en viss tid. På våren söker fjärlarna åter föda och parar sig därefter. Den i södra och mellersta Sverige allmänna arten brungrön fältmätare (*Chloroclysta siterata*) (Fig. 1) tycks dock nyttja en annan strategi. Mina misstankar om detta tillkom för många år sedan då jag lade märke till att man bara får honor under våren medan hanarna är talrikast på hösten. Orsaken att hanarna inte syns till på våren tolkar jag som att de då helt enkelt aldrig har övervintrat. Slutsatsen blir den att parningen hos denna art måste äga rum redan under hösten. Detta har jag också kunnat konstatera i tre fall där kopulerande par kommit fram till ljus. Att detta inte är en slump stöds av att under de drygt 30 år då jag dagligen under sommarsäsongen fångat med lampa (cirka 2450 kvällar–nätter) totalt bara fått kopulerande storfjärilar vid knappt tio tillfällen. Att å andra sidan fjärilar stöter på varandra vid lampan och därvid parar sig är betydligt vanligare.

En anatomisk undersökning av honor på hösten vore kanske en metod att få definitivt svar på när parningen äger rum men man kan inte bortse från möjligheten att diapausen sker direkt efter kopulationen och att därför de parade djuren är svåra att få tag på. På våren bör följaktligen alla honor vara parade.

Den närmaste släktingen till brungrön fältmätare, nämligen grön fältmätare (*Chloroclysta miata*), bör kunna ha samma typ av övervintringsstrategi. Grön fältmätare är något ovanligare på de platser jag brukar fånga med lampa mer regelbun-

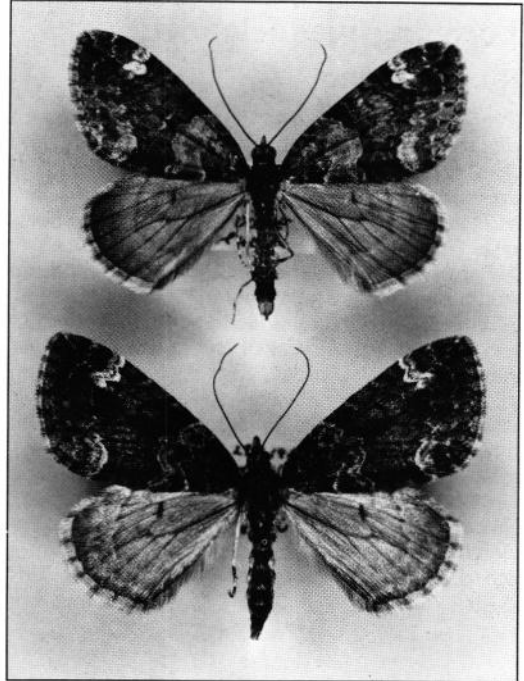

Fig. 1. Hane (ovan) och hona av brungrön fältmätare (*Chloroclysta siterata*) från Småland (Grytsjön) respektive Uppland (Uppsala). Leg. et coll. N. Hydén. Foto: Nils Hydén.

Male (above) and female of *Chloroclysta siterata* from Sweden.

det, men efter vad jag kan påminna mig har jag även av denna art aldrig tidigare sett annat än honor under våren.

Denna notis bör också ses som ett upprop där jag ber alla som har några uppgifter om dessa arter att vänligen meddela mig på adressen nedan.

Summary

The author has made observations which indicate that the geometrid moth *Chloroclysta siterata*

(Red-green carpet) has a so far unknown hibernation strategy. It seems as the moths mate in the autumn and that only the female survives the winter and then lay her eggs in spring. The most common strategy among Lepidoptera overwintering in the adult phase is for both sexes to hibernate and mate in the spring. Most likely the same strategy is used by the close relative *C. miata* (Autumn green

carpet) also, even if there is no definite observations yet known. The author is interested in all further information concerning these species and their overwintering strategies.

Lars Imby, Naturhistoriska riksmuseet, Box 500 07, S-104 05 Stockholm.

Föreningsmeddelanden

Riksföreningen

Sveriges Entomologiska Förening (SEF) är en riksorganisation för entomologiska föreningar i Sverige. Medlemmar i SEF är de föreningar som presenteras nedan.

SEF har som främsta uppgift att utge Entomologisk Tidskrift men skall också stimulera intresset för entomologi i Sverige, bland annat genom att stödja bildandet av lokalföreningar i nya områden. SEF arrangerar internationella och nationella möten, t ex det årliga svenska entomologmötet i anslutning till årsstämman. SEF har vidare som en viktig uppgift att bevaka entomologiska naturvårdsfrågor. SEF:s stadgar återges i sin helhet i det första häftet av Ent. Tidskr. för 1989. SEF:s styrelse har följande sammansättning: Sten Jonsson, Uppsala (ordf.), Lars Imby, Stockholm (vice ordf), Håkan Ljungberg, Lund (sekr.), Bengt Ekengren, Göteborg (kassör), Ola Atlegrim, Umeå (ledamot och distributionsansvarig för Entomologisk Tidskrift).

Lokalföreningarna

Entomologiska föreningen i Dalarna, c/o Björn Cederberg, Kristinebergsg. 5 E, 792 32 Mora. Tel 0250 - 169 18. *Postgiro* 2 44 29-3. *Medlemsavgift* 60 kr, skolungdom 20 kr, familjemedlem 10 kr/år.

Gästriklands Entomologiska Förening, c/o Göran Sjöberg, Box 110 56, 800 11 Gävle. *Postgiro* 643 44 58-3 *Medlemsavgift* 30 kr/år.

Entomologiska föreningen i Stockholm, Naturhistoriska riksmuseet, Sektionen för entomologi, Box 50007, 104 05 Stockholm. Tel. 08 - 666 4000 (Karl-Johan Hedqvist, Bert Gustafsson). *Postgiro* 5 42 13-4 *Medlemsavgift* 30 kr/år.

Entomologiska föreningen i Uppland, Entomologiska avdelningen, Villavägen 9, 752 36 Uppsala. Tel 018 - 18 29 34, 18 29 38 (Sten Jonsson resp. Lars Hedström). *Postgiro* 84 05 14-4. *Medlemsavgift* 20 kr, skolungdom 10 kr/år.

Entomologiska sällskapet i Lund, Zoologiska institutionen, Helgonav. 3, 223 62 Lund. Tel. 046 - 585 06 (Olle Hammarstedt), 10 95 82 (Per Douwes). *Postgiro* 993 39-4. *Medlemsavgift* 60 kr, ungdom under 25 år 30 kr/år.

Föreningen Sörmlandsentomologerna, c/o Ingemar Struwe, Noréusgat. 1D, 633 56 Eskilstuna. Tel. 016 - 14 16 38. *Postgiro* 495 34 21-7. *Medlemsavgift* 70 kr/år.

Gotlands Entomologiska Förening ("Körkmacken"), c/o Mats Björck, Nore, Vamlingbo, 620 10 Burgsvik. Tel. och fax 0497 - 981 95. *Postgiro* Körkmacken 442 10 04-5. *Medlemsavgift* 50 kr/år.

Nerikes Entomologiska Sällskap, c/o Kenneth Blom, Torp, 690 40 Aspabruk. Tel 0583 - 504 85. Föreningen har för närvarande ingen regelbunden verksamhet.

Norrlands Entomologiska Förening, Box 7083, 907 03 Umeå. Tel 090 - 14 61 88 (Markus Forslund). *Postgiro* 46 52 88-9. *Medlemsavgift* 60 kr, skolungdom och medlem utan Natur i Norr 30 kr, familjemedlem 20 kr/år.

Västsvenska Entomologklubben, Naturhistoriska museet, Box 7283, 402 35 Göteborg. Tel 031 - 14 56 09 (Ted von Proschwitz, Göran Andersson Torkel Hagström). *Postgiro* 72 47 78-6. *Medlemsavgift* 50 kr, familjemedlemmar 10 kr/år.

Östergötlands Entomologiska Förening, c/o Kjell Antonsson, Ekholmsv. 99, 582 62 Linköping. Tel. 013 - 15 69 75. *Postgiro* 496 34 59-5. *Medlemsavgift* 70 kr/år.

GLÖM INTE ATT PRENUMERERA PÅ ENTOMOLOGISK TIDSKRIFT!

Det kostar 120 kr/år för medlemmarna i ovanstående föreningar. Prenumerationsavgiften betalas till Entomologisk Tidskrift Prenumeration postgiro 66 04 7-2.